

Journal of Urban Environmental Policy
Vol 1, No 4, Winter 2021
p ISSN: 2783-3496 - e ISSN: 22783- 3909
<http://juep.iaushiraz.ac.ir/>

DOR: 20.1001.1.27833496.1400.1.4.6.0

Research Paper

Effect of environmental practices in creating sustainable development (Case: Bushehr city)

Gholam reza Jafarinia¹: Associate Professo of Sociology and bushehrj, Branch, Islamic Azad University, bushehr, Iran

Received: 2021/ 11/16 **PP:** 77- 88 **Accepted:** 2021/12/22

Abstract

The overall objective of this study is to investigate Effect of environmental practices in creating sustainable development. Secondary objective of the study is study on relation between social associations, social norms and social trust and environmental social behaviors of the employees of Bushehr. The research method in this study is survey method. Our study population is 60,850 people of bushehr employees that have been chosen using Cochran formula with sample size of 381 people. This statistical population is done by cluster sampling. We processed data using AMOS and SPSS software. The results of the statistical analysis show that according to the data regression model have done and Pearson correlation coefficient and significance level obtained from the regression, since significance levels in three variables of social associations, social norms and social trust were 0.00 that is smaller than 0.05 and also significance levels of structural equalities using AMOS software were 0.027, 0.024 and 0.012 respectively and all are smaller than 0.05, there is a relationship between these three assumptions and environmental social behaviors of bushehr. In the other words, all these three assumptions in this study have been confirmed.

Keywords: Social trust, Social associations, Social norms, Environmental, Social behaviors, Bushehr.

Citation: Gholam reza Jafarinia (2021): **Effect of environmental practices in creating sustainable development (Case: Bushehr city)**, Journal of Urban Environmental Policy, Vol 1, No 4, Shiraz, PP 77- 88.

¹ . **Corresponding author:** Gholam reza Jafarinia, **Email:** jafarinia_reza@iaubushehr.ac.ir, **Tell:** +989171726337

Extended Abstract

Introduction:

Today, political and economic crises and issues such as limited fossil fuel sustainability, environmental concerns, growing congestion, economic growth and consumption are all universal issues that are widely considered by thinkers to find appropriate solutions to energy problems in The world, and especially the environmental crises, have been preoccupied. On the one hand, in the current world, the economic and political support of countries depends on their productivity of fossil resources, and the depletion of fossil resources is not only a threat to the economies of exporting countries, but also a major concern for the economic system of importing nations. . Owners of natural resources and reserves, on the other hand, are well aware that their current withdrawals from their resources will require less productivity in the future and eventually "depletion of resources in the short term." are significant reasons that warn the need to change people's consumption attitudes. Energy practice and of course improving the environmental behaviors of people in general and modifying the consumption pattern in part in relation to energy resources in our country is also felt more and more, because preventing the waste of fossil fuel resources, in addition to rapid access More to sustainable development and conservation of resources for future generations, reducing environmental pollution that one One of the main problems of today's societies will be that human beings today live in a world in crisis. In recent decades, in addition to social, economic, political and value crises, which are considered serious threats, environmental problems and crises must be added to the list of global crises. Ever since man set foot on the planet, there has been a constant and stable interaction between him and the natural world. However, achieving behavioral changes in relation to a particular topic, first requires a change in people's attitudes toward the same topic. Therefore, understanding environmental attitudes is the primary goal of researchers in gaining new insights in order to help research in environmental behaviors. Sears' studies show that there are four levels of change in the individual. First, the individual's knowledge must change (education), this change in knowledge causes a change in attitude, and a change in attitude causes a change in individual behavior, and a change in individual behavior causes a change in group behavior. Thus, changing one's attitude towards one's personal knowledge requires more time. Changes in a person's attitude can affect his behavior and ultimately his group behavior (social and organizational)

Methodology:

This research has been done as a survey. In sampling based on Cochran's logical formula, the optimal confidence level in this research is considered to be 0.95, so the desired probability level (d) is equal to 0.05 and the size of the variable in the natural distribution or The reliability coefficient (t) is equal to 1.96. Estimation can be used to determine variance. The largest sample required to answer a research question is obtained when the probability of having an adjective or being in sample (p) is 0.5. In this case, the standard error is minimized. As a result, the probability of not having an adjective or not being in sample (q) will be equal to 0.5.

Results:

Hypothesis v1 Test: There seems to be a relationship between civic participation networks and environmental social behaviors of Bushehr citizens - The weight obtained between civic participation networks and environmental social behaviors of Bushehr citizens is equal to 0.11. This number is interpreted to mean that the direct effects of the two variables on each other are equal to 11%. The level of significance between the two variables of civic participation networks and environmental social behaviors is equal to 0.027. (Because the significant level between v1 and v5 is less than 0.05). Therefore, there is a relationship between civic participation networks and environmental social behaviors of Bushehr citizens Hypothesis v2 test: There seems to be a relationship between social norms and social environmental behaviors of Bushehr citizens. - The weight obtained between social norms and social environmental behaviors of Bushehr citizens is equal to 0.11. This number is interpreted to mean that the direct effects of the two variables on each other are equal to 11%. The significance level between the two variables of social norms and environmental social behaviors is equal to 0.024 (because the significance

level between v2 and v5 is less than 0.05). Therefore, there is a relationship between social norms and environmental social behaviors of Bushehr citizens. Hypothesis v3 test: There seems to be a relationship between social trust and social environmental behaviors of Bushehr citizens. - The weight obtained between social trust and social environmental behaviors of Bushehr citizens is equal to 0.12. This number is interpreted to mean that the direct effects of the two variables on each other are equal to 12%. The level of significance between the two variables of social trust and environmental social behaviors is equal to 0.012 (because the level of significance between v3 and v5 is less than 0.05). Therefore, there is a relationship between social trust and environmental social behaviors of Bushehr citizens. Hypothesis of v1-v3 test: It seems that there is a relationship between the network of civil participation and social trust in the citizens of Bushehr. - The weight obtained between the network of civil participation and social trust in the citizens of Bushehr is equal to 0.21. This number is interpreted as the direct effects of two variables on each other equal to 0.21 percent. Also, there is no relationship between the Civil Participation Network and the social trust of the citizens of Bushehr. (Because the significant level between 3 v and v1 is greater than 0.05).

Conclusion:

With the formation of environmental sociology, over the years, the importance of research on environmental issues also increased. Sociologists who have studied environmental issues at different times in history have considered different areas. According to the five areas that Butel has identified for this area of sociology, namely: the new human ecosystem; Environmental attitudes, values and behaviors; Environmental movement; Technological risk and risk assessment; And political economy in environmental policy, the present study in general, is based on the fifth category of this classification. Because it seeks to study the behavior, attitudes and environmental values of individuals (Salehi: 55, 2010). In other words, this research is placed on issues related to the relationship between society and the environment, a topic that is examined by the sociology of the environment as a sub-branch of sociology. Gücken et al. Is (same). Researchers in many fields believe that countries cause serious and irreparable damage to the environment under the pretext of achieving technological development. Since Iran is currently one of the developing countries in the world rankings, it may be necessary to pay full attention to the environment and prevent its destruction and damage in order to achieve development horizons. , It seems necessary. The main issue of this research is the issue of environmental social behaviors. Iran has rich energy reserves and natural resources, but has always had problems due to the lack of conscious use of these resources and their misuse. Perhaps changing the social behavior of individuals in relation to this issue was the main goal on which this research was initially based. It seemed that by changing habits, raising awareness and leading people to pay more attention to the environment and related issues, a solution could be found for this issue. Therefore, a set of factors that seemed to be able to explain the significant environmental behavior of individuals based on theoretical approaches and previous research, were included in the analytical model and their indicators were considered. A questionnaire including demographic variables, environmental social behaviors, civic participation networks, social norms and social trust was made available to the sample. Data were collected and analyzed using statistical software, which is summarized below.

فصلنامه سیاست‌گذاری محیط شهری

دوره ۱، شماره ۴، زمستان ۱۴۰۰

شاپا چاپی: ۳۴۹۶-۲۷۸۳- شاپا الکترونیکی: ۳۹۰۹-۲۷۸۳

<http://jupep.iaushiraz.ac.ir/>

DOR: 20.1001.1.27833496.1400.1.4.6.0

مقاله پژوهشی

بررسی اثرات رفتارهای زیست محیطی در ایجاد و بسترسازی توسعه پایدار شهری (مورد: شهر بوشهر)

غلامرضا جعفری نیا^۱: دانشیار گروه جامعه‌شناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

دریافت: ۱۴۰۰/۰۸/۲۵ صص ۷۷-۸۸ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۰۱

چکیده

بررسی تأثیر رفتارهای زیست محیطی در ایجاد توسعه پایدار شهر بوشهر و اهداف فرعی این پژوهش بررسی رابطه بین شبکه‌های مشارکت مدنی، هنجارهای اجتماعی و اعتماد اجتماعی با رفتارهای اجتماعی زیست محیطی می‌باشد. روش تحقیق در این پژوهش بصورت پیمایشی می‌باشد که جامعه مورد مطالعه شهروندان شهر بوشهر می‌باشد که با کمک فرمول کوکرین حجم نمونه ۳۸۱ نفر انتخاب شده که این جامعه آماری بصورت نمونه‌گیری خوشه‌ای انجام شده است. با کمک نرم‌افزارهای SPSS ۱۸ و AMOS به پردازش داده‌ها پرداختیم. نتایج به دست آمده از محاسبات آماری نشان می‌دهد که با توجه مدل برازش داده شده و ضریب همبستگی پیرسون و سطح معنی‌داری به دست آمده از رگرسیون، چون سطح معنی‌داری در هر سه متغیر شبکه‌های مشارکت مدنی، هنجارهای اجتماعی و اعتماد اجتماعی برابر ۰/۰۰ بوده و از ۰/۰۵ کوچکتر می‌باشد، همچنین سطح معنی‌داری بدست آمده از معادلات ساختاری با کمک نرم‌افزار آموس به ترتیب ۰/۰۲۷، ۰/۰۲۴، ۰/۰۱۲ و ۰/۰۵ کوچکتر می‌باشد، بنابراین بین هر سه فرضیه و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی رابطه وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: اعتماد اجتماعی، شبکه‌های مشارکت مدنی، هنجارهای اجتماعی، زیست محیطی، بوشهر.

استناد: جعفری نیا، غلامرضا (۱۴۰۰): بررسی اثرات رفتارهای زیست محیطی در ایجاد و بسترسازی توسعه پایدار شهری (مورد: شهر بوشهر)، فصلنامه سیاست‌گذاری محیط شهری، سال ۱، شماره ۴، شیراز، صص ۷۷-۸۸.

^۱ نویسنده مسئول: غلامرضا جعفری نیا، پست الکترونیک: jafarinaia_reza@iaubushehr.ac.ir، تلفن: ۰۹۱۷۱۷۲۶۳۳۷

مقدمه:

امروزه بحران های سیاسی، اقتصادی و مسائلی نظیر محدودیت دوام ذخایر فسیلی، نگرانی های زیست محیطی، ازدحام روزافزون جمعیت، رشد اقتصادی و میزان مصرف، همگی مباحث جهان شمولی هستند که با گستردگی تمام، فکر اندیشمندان را در یافتن راهکارهای مناسب برای حل معضلات انرژی در جهان و به خصوص بحرانهای زیست محیطی به خود مشغول داشته است. از یک سو در جهان فعلی، پشتوانه اقتصادی و سیاسی کشورها بستگی به میزان بهره وری آنها از منابع فسیلی دارد و تهی گشتن منابع فسیلی نه تنها تهدیدی برای اقتصاد کشورهای صادرکننده، بلکه نگرانی عمده ای را برای نظام اقتصادی ملل وارد کننده نیز ایجاد می کند. از سوی دیگر صاحبان منابع و ذخایر طبیعی به خوبی می دانند که برداشت امروز آنها از منابعشان، مستلزم بهره وری کمتر در آینده و نهایتاً تهی شدن منابع را در مدت زمانی کوتاه در پی خواهد داشت. از سوی دیگر روند مصرف انرژی در کشورهای در حال توسعه نشان می دهد که رشد جمعیت، توسعه فنی، اقتدار سیاسی، استقلال ملی و شکوفایی فرهنگی رابطه مستقیمی با مصرف انرژی دارد. این در حالی است که رشد مصرف انرژی و افزایش نیاز به آن از یک سو و محدودیت ذخایر و پایان پذیر بودن منابع انرژی فسیلی و مشکلات زیست محیطی ناشی از مصرف این منابع از سوی دیگر (sharepour ۲۰۰۹، ۲۸): دلایل قابل توجهی است که ضرورت ایجاد تغییر در نگرشهای مصرفی افراد را گوشزد می نماید. اتخاذ راهکارهای مناسب برای جلوگیری از اتلاف و مصرف بی رویه انرژی و البته اصلاح رفتارهای زیست محیطی افراد به صورت کلی و اصلاح الگوی مصرف به صورت جزئی در رابطه با منابع انرژی در کشور ما نیز روز به روز بیشتر احساس می شود، چراکه جلوگیری از به هدر رفتن منابع سوختهای فسیلی، علاوه بر دستیابی سریع تر به توسعه پایدار و حفظ منابع برای نسل های بعدی، کاهش آلودگی های زیست محیطی را که یکی از معضلات اصلی جوامع امروزی است، در پی خواهد داشت. امروز در جهانی بحران زده زندگی می کند. در دهه های اخیر، به فهرست بحران های جهانی، علاوه بر بحرانهای اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و ارزشی، که تهدیداتی جدی محسوب می شوند، مشکلات و بحرانهای زیست محیطی را نیز باید اضافه کرد. از زمانیکه بشر پای بر روی کره خاکی گذارده است، تعامل مداوم و پایداری بین او و جهان طبیعی برقرار بوده است. اما با رشد جمعیت و دستیابی به اختراعات و کشفیات جدید علمی که او را به سوی صنعتی شدن رهنمون می کرد به موجودی غارتگر تبدیل شد، که هر روزه با افزایش تقاضا از طبیعت و تخریب منابع آن همراه بود (shobeiri 2011، ۲۰). به نحوی که طی ۳۰ سال اخیر، شرایط به گونه ای پیش رفت که به واسطه درک پیامدهای بلند مدت موضوعات زیست محیطی در زندگی انسانها، اهمیت بحث در این مورد رو به فزونی گذاشت (Babak 2005). یکی از راهکارهای اجتناب از آسیب رساندن به محیط زیست و جلوگیری از تخریب آن، تغییر رفتار انسانها به سمت و سوی ابعاد طبیعت گرایانه است (kombita 2005). این در حالی است که دستیابی به تغییرات رفتاری در ارتباط با موضوعی خاص، در ابتدا نیازمند ایجاد تغییر در نگرش افراد نسبت به همان موضوع است. بنابراین، درک نگرشهای زیست محیطی هدف اساسی و اولیه محققان در دستیابی به بینشهای جدید در راستای کمک به تحقیقات در زمینه رفتارهای زیست محیطی است. مطالعات سیرز نشان می دهد که چهار سطح تغییر در فرد وجود دارد. ابتدا دانش فرد می باید تغییر پیدا کند (آموزش)، این تغییر در دانش موجب تغییر نگرش و تغییر نگرش موجب تغییر رفتار فردی و تغییر رفتار فردی موجب تغییر رفتار گروهی می شود. بدین ترتیب تغییر نگرش فرد نسبت به دانش فردی وی به زمان بیشتری نیاز دارد. تغییر در نگرش فرد می تواند بر رفتار وی و در نهایت بر رفتار گروهی (اجتماعی و سازمانی) وی تأثیر گذارد (esmaeil 2008 39). هدف کلی این بررسی تأثیر رفتارهای زیست محیطی در ایجاد توسعه پایدار شهر بوشهر می باشد و فرضیه های زیر در دست بررسی است:

- ۱- به نظر می رسد بین شبکه های مشارکت مدنی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد.
- ۲- به نظر می رسد بین هنجارهای اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد.
- ۳- به نظر می رسد بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد.

پیشینه و مبانی نظری تحقیق:

در سال ۲۰۰۲ کلموس و آگیمان کار مشترکی به منظور بررسی چرایی رفتار افراد در مورد محافظت از محیط زیست و موانع پیش روی آنها انجام دادند. کلموس و آگیمان معتقدند که چارچوب های نظری متعددی به منظور تبیین شکاف بین تسلط افراد به دانش و آگاهی زیست محیطی و بروز رفتار زیست محیطی ارائه شده است و با اینکه بسیاری از این تلاشها التزام و تعهد جدی برای این کار از خود نشان داده اند، اما هنوز هم هیچ تبیین قطعی برای این موضوع ارائه نشده است. (Petuss & Giles ۲۰۰۲). پتوس و گیلز (۱۹۸۷)، تحقیقی مشترک در رابطه با نگرشهای مرتبط با موضوعات زیست محیطی و برخی ویژگی های شخصیتی مرتبط با منبع کنترل، باز بودن نظام

اعتقادی و درک از خود افراد انجام دادند. نمونه‌ها از ۷۴ زن دانشجوی کالج که در دوره‌های تربیت معلم مشغول به گذراندن دوره‌های کارآموزی بودند، تشکیل شده بود. نتایج نشان داد که افراد خود کنترل، و هدف‌گرا رفتارهای مطلوب تری نسبت به محیط زیست از خود نشان می‌دهند. همچنین این تحقیق نشان داد که افرادی که خود را مشرف بر اتفاقات رخ داده در محیط خود می‌دانند، تمایلات کمتری برای دفاع از قوانین و محدودیت‌های طراحی شده برای محافظت و یا بهبود کیفیت محیط زیست دارند (Petuss & Giles: ۱۹۸۷). در همین رابطه استرن و همکارانش^۳ معتقدند که، دو بعد شوارتز^۴ یعنی طرفداری از خود- طرفداری از جامعه و بازبودن برای تغییر - محافظه‌گرایی، می‌توانند راهنمایی برای تفسیر رفتارهای مرتبط با محیط زیست باشند. افراد خود پرست به مانند محافظه‌کاران به احتمال کمتری رفتارهای محافظت از محیط از خود نشان می‌دهند، (Stewart Barr 2007) گرافتون و نولز در مطالعه‌ای با عنوان "سرمایه اجتماعی و عملکرد زیست محیطی ملی" با استفاده از داده‌های مقطعی در نمونه کشورهای با درآمد کم، متوسط و بالا به بررسی تجربی روابط بین اقدامات ملی، سرمایه اجتماعی (مدنی و عمومی)، واگرایی‌های اجتماعی و ظرفیت‌های اجتماعی بر شاخص‌های مختلف عملکرد ملی زیست محیطی پرداخته‌اند. محققان این تحقیق معتقدند که طیف گسترده‌ای از عوامل تعیین‌کننده اجتماعی (سرمایه اجتماعی، واگرایی‌های اجتماعی و ظرفیت‌های اجتماعی) تأثیر قابل توجه‌ای بر کیفیت محیط زیست دارند. (garafton & nolez 2003).

رابرت پاتنام: پاتنام، استاد علوم سیاسی در آمریکا، نیولیرال (21 devise 2001)، تجربه‌گرا (26 beland 2003)، یکی از نظری‌پردازان برجسته سرمایه اجتماعی است و مفهوم سرمایه اجتماعی را در ارتباط با توسعه سیاسی به کار برد (134 field 2010). وی پس از انتشار مطالعه برجسته خود تحت عنوان "بولینگ تنها" تبدیل به شناخته‌ترین چهره سرمایه اجتماعی گردید. وی از مطالعه خویش نتیجه می‌گیرد که سرمایه اجتماعی در آمریکا در حال فرسایش است. وی نگران است که افراد دیگر تمایل ندارند که در لیگ‌های رسمی بولینگ بازی کنند، بلکه ترجیح می‌دهند تنها با آشنایان خود بازی کنند. وی برای بررسی تجربه ادعای خود از پیمایش‌های گوناگونی که در جامعه آمریکا در طول چند دهه گذشته انجام شده است، استفاده کرد. در حالی که نظرات بورديو و کلمن در جهان به‌طور نسبی، در محدودی رشته جامعه‌شناسی و نظریه اجتماعی شناخته شده هستند. کار پاتنام از مرزهای رشته تخصصی وی که علوم سیاسی بود، فراتر رفته و به حوزه عمومی رسیده است کوچک‌ترین واحد مورد مشاهده جامعه‌شناسی، رابطه بین دو فرد یا به عبارت دقیق‌تر، مشاهده کنش متقابل ناشی از روابط بین دو نفر است. در مراحل بعدی با پیچیده‌تر شدن روابط و افزایش خطوط روابط و گسترش کنش، شبکه‌های اجتماعی تشکیل می‌شود اولین جزء سرمایه اجتماعی شبکه‌ها است. از نظر پاتنام شبکه‌های مشارکت مدنی از شکل‌های ضروری سرمایه اجتماعی هستند و بر این باور است که هر چه این شبکه‌ها در جامعه‌ای متراکم‌تر باشند، احتمال بیشتری وجود دارد که شهروندان بتوانند در راستای منافع جمعی همکاری کنند (118 patnam 2002). فوکویاما به تعریف شبکه از دیدگاه سرمایه اجتماعی پرداخته و آن را یک ارتباط اخلاقی مبتنی بر اعتماد می‌داند، به عبارت دیگر شبکه شامل مجموعه‌ای از افراد است که روابط و تعاملات بین آنها صورت می‌گیرد (95 fokoyama 2001). پاتنام مانند دیگر نظریه‌پردازان سرمایه اجتماعی، روابط افراد و تعاملات آنان با یکدیگر را بنیادی‌ترین جزء سرمایه می‌داند و بر اهمیت نقش مرکزی شبکه‌ها تأکید می‌ورزد. پاتنام در کتاب «دموکراسی و سنت‌های مدنی» از دو نوع شبکه رسمی و غیر رسمی نام می‌برد (125 patnam. 2002). شبکه‌های رسمی شامل آن دسته از روابط و پیوندهایی است که افراد را به موسسات و نهادهای رسمی مانند سازمان‌های داوطلبانه و نظایر آن مرتبط می‌کند (۲۰۰۹ khoshfar). شبکه‌های غیر رسمی شامل پیوندها و روابطی است که افراد جامعه را به نهادهای غیر رسمی مانند خانواده، خویشاوندان و ... جهت شرکت در فعالیت‌های جمعی مرتبط می‌نماید (همان). پاتنام، دیدگاهی از سرمایه اجتماعی ارائه می‌دهد که با پیش‌فرض‌های وبری از فرهنگ سیاسی در آمریکا هماهنگ است. در چنین دیدگاهی نگرش‌ها و هنجارهایی مانند اعتماد و روابط متقابل به‌طور خارج از فرد به همراه شبکه‌های اجتماعی به وجود می‌آیند و مانند عواملی که یک جامعه را به کنش جمعی وامی‌دارد عمل می‌کنند (241 edvard 1999) وی مفهوم سرمایه اجتماعی را فراتر از سطح فردی به کار می‌گیرد و به چگونگی کارکرد سرمایه اجتماعی در سطح منطقه‌ای و ملی و نوع تأثیرات سرمایه اجتماعی بر نهادهای دموکراتیک و در نهایت نهادهای اقتصادی می‌پردازد (۲۰۰۶ tvasoli). پاتنام با تأکید بر روی هنجارهای مشارکت مدنی مطرح می‌کند که این منابع (شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد) در جوامع مدنی خصلتی خود تقویت‌کننده دارند و باعث ارتقاء همکاری، مشارکت مدنی، اعتماد متقابل و رفاه اجتماعی می‌گردند و در جوامع غیرمدنی به خاطر نداشتن توان خود تقویتی باعث تقویت عهد شکنی، بی‌اعتمادی، بهره‌کشی، انزوا و رکود می‌گردند، و این خصلت خود تقویت‌کنندگی را ناشی از چرخه‌ای می‌داند که در منابع سرمایه اجتماعی وجود دارد. بدین ترتیب، به‌طور کلی سرمایه اجتماعی از نظر پاتنام به مجموعه‌ای از ارتباطات افقی و وجوه گوناگون سازمان‌های اجتماعی نظیر اعتماد، هنجار و شبکه‌ها اطلاق می‌شود که با

3. Stern et al.

4. Schwarts

ایجاد و تسهیل امکانات هماهنگ، منافع متقابل و کارایی جامعه را افزایش می‌دهند (patnam 2002) در نتیجه، پاتنام سرمایه اجتماعی را با سه مؤلفه (شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد) به عنوان ویژگی سازمان اجتماعی تعریف می‌نماید. در اندیشه پاتنام سرمایه اجتماعی بیش از جمع مؤلفه‌های تشکیل دهنده آن است. به عبارت دیگر، وقتی امتیازات شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد را در یک جامعه با هم جمع کنیم، بیشتر از امتیازات آنها به صورت جداگانه خواهد شد. برخی متغیرهای اجتماعی مهم در مدیریت موفق منابع عمومی، در مفهوم «سرمایه اجتماعی» نهفته هستند. شاید یکی از مترادف‌های آن، «انسجام اجتماعی» یا میزان و نوع پیوندها و هنجارهای مشترک میان اعضاء یک جامعه باشد. سرمایه اجتماعی را با مجموعه‌ای از شاخص‌های جامعه از جمله امید به زندگی، انعطاف پذیری، قدرت جامعه‌ی مدنی و نهادهای دموکراتیک مرتبط دانسته‌اند (پوتنام). انواع مختلف سرمایه اجتماعی شناسایی شده‌اند، از جمله: سرمایه اجتماعی پیوند دهنده یا پیوندهای هیجانی و حمایت‌گری که اغلب بین افراد دارای خصایص، ارزش‌ها یا روابط مشترک شکل می‌گیرند. سرمایه اجتماعی پل زنده یا پیوندهای میان افراد و گروه‌هایی که با هم بودن را ترجیح نمی‌دهند، اما در هر حال با هم هستند. نمونه‌هایی از آن، نهادهای مدنی اجتماعی هستند که افراد دارای پیش زمینه‌ها و علایق متفاوت را حول دغدغه‌های مشترک گرد هم می‌آورند.

نظریه اعتماد اجتماعی:

مفهوم اعتماد اجتماعی یکی از مفاهیم کلیدی جامعه‌شناسی است. به طوری که از آغاز طرح مباحث جامعه‌شناختی، اندیشه بسیاری از کلاسیک‌های جامعه‌شناسی را به خود اختصاص داده است (azkia ۲۰۰۵). به نظر آیزنشتاد^۵ مهم‌ترین مساله نظم اجتماعی برای دورکیم و تا حدودی تونیس، اعتماد و همبستگی اجتماعی است. یعنی اینکه بدون انسجام و نوعی اعتماد، پایداری نظم اجتماعی ممکن نیست (silhi, 2010, 26) زتومکا^۶ که در میان جامعه‌شناسان معاصر مبحث اعتماد اجتماعی را مورد عنایت ویژه قرار داده است، معتقد است توجه به اعتماد اجتماعی ایده جدیدی نیست، بلکه یک جریان فکری چند قرن است. به نظر او برخورداری جامعه جدید از ویژگیهای منحصر به فردی چون آینده‌گرایی، شدت وابستگی متقابل، گستردگی و تنوع جوامع، تزاید نقش‌ها و تمایز اجتماعی، بسط نظام انتخاباتی، پیچیدگی نهادها و افزایش ابهام، ناشناختگی و تقویت گمنامی و غریبه بودن نسبت به محیط اجتماعی، توجه به اعتماد اجتماعی و نقش آن در حیات اجتماعی را واقعیتی جدی نموده است (ghafaril. ۲۰۰۵). علاوه بر این، به نظر زتومکا، در حوزه علوم اجتماعی شاهد رشد نوعی جهت‌گیری فرهنگ‌گرایانه هستیم که در خود، نوعی چرخش از مفاهیم سخت به مفاهیم نرم را دارد. چنین چرخشی زمینه توجه عمیق‌تر به مفهوم اعتماد را به دنبال داشته است (همان). به اعتقاد کلمن، اعتماد در متن کنش‌های انسان نمود پیدا می‌کند، به خصوص در آن دسته از کنش‌ها که جهت‌گیری معطوف به آینده دارند و آن نوع رابطه کیفی است که "قدرت عمل کردن را تسهیل می‌کند" (kolaman, 1999). اعتماد، تسهیل‌کننده مبادلات در فضای اجتماعی است که هزینه مذاکرات و مبادلات اجتماعی را به حداقل می‌رساند و برای حل مسائل مربوط به نظم اجتماعی نقش تعیین‌کننده‌ای دارد و عنصر پیش‌قراردادی و مقوم حیات اجتماعی است (همان). به تعبیری مفاهیم مربوط به اعتماد به طور بالقوه روابط اجتماعی را توصیف می‌نماید که دربردارنده تمایزات افقی بین حوزه‌های مربوط به فضای عمومی و شخصی است. برای مثال فوکویاما (fokoyama, 1998) از اعتماد به مثابه شاخصی برای بیان سرمایه اجتماعی در معنای ارزش‌های جمعی شبکه‌های اجتماعی و اخلاق فرهنگی، که بنیاد رشد و ثبات اقتصادی را تشکیل می‌دهند، استفاده می‌نماید (hali, 2003, 26).

روش تحقیق:

این پژوهش بصورت پیمایشی صورت گرفته است. در نمونه‌گیری براساس فرمول منطقی کوکران حد مطلوب اطمینان در این پژوهش ۰/۹۵ در نظر گرفته شده در نتیجه سطح احتمال مورد نظر (d) برابر با ۰/۰۵ و اندازه متغیر در توزیع طبیعی یا ضریب اطمینان (t) برابر با ۱/۹۶ است. برای تعیین واریانس، می‌توان از پیش‌برآورد استفاده کرد. بزرگ‌ترین نمونه لازم برای پاسخ‌گویی به سوالات یک تحقیق وقتی بدست می‌آید که احتمال دارا بودن صفت یا قرار گرفتن در نمونه (p) برابر ۰/۵ باشد. در این صورت، اشتباه استاندارد کم‌ترین مقدار را به خود می‌گیرد. در نتیجه احتمال دارا نبودن صفت یا قرار نگرفتن در نمونه (q) نیز برابر ۰/۵ خواهد بود.

یافته‌های پژوهش:

آزمون فرضیه اول: به نظر می‌رسد بین شبکه‌های مشارکت مدنی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد. با توجه به خروجی آزمون کای دو از نرم افزار SPSS که در جدول (۱) خلاصه شده است، چنین نتیجه می‌شود که چون سطح معنی

^۵. Eisenstadt

^۶. Sztompka

داری آزمون کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد، بنابراین بین شبکه های مشارکت مدنی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی ر شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد. و حدود این رابطه برابر ۲۲ درصد می باشد.

جدول ۱- ضریب همبستگی پیرسون شبکه های مشارکت مدنی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی

متغیر	سطح خطا	سطح معنی داری آزمون	ضریب همبستگی پیرسون	تایید فرضیه
شبکه های مشارکت مدنی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی	۰۵/۰	۰۰۰/۰	۲۱۴/۰	H ₁

منبع: مطالعات نویسنده، ۱۴۰۰.

با توجه به جدول (۲) و مدل برازش داده شده و سطح معنی داری به دست آمده از رگرسیون، چون این سطح معنی داری که برابر ۰/۰۰ بوده و از ۰/۰۵ کوچکتر می باشد بنابراین بین شبکه های مشارکت مدنی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد. همچنین مقدار آماره دوربین واتسون فرض نرمال بودن خطاهای حاصل از برازش را تایید می کند چون مقدار این آماره برابر ۱/۹۵ بوده و این مقدار در فاصله ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد.

جدول ۲- ضریب رگرسیونی شبکه های مشارکت مدنی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی

متغیر مستقل	مقدار B	خطای استاندارد	بتا	مقدار t	سطح معنی داری
شبکه های مشارکت مدنی	۰/۲۴۵	۰/۰۵۸	۰/۲۱۴	۴/۲۶۴	۰/۰۰۰
مقدار ثابت	۲/۵۶۴	۰/۱۴۵	-	۱۷/۶۷۹	۰/۰۰۰

منبع: مطالعات نویسنده، ۱۴۰۰.

آزمون فرضیه دوم: به نظر می رسد بین هنجارهای اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد. با توجه به خروجی آزمون ضریب همبستگی از نرم افزار SPSS که در جدول (۳) خلاصه شده است، چنین نتیجه می شود که چون سطح معنی داری آزمون کوچک تر از ۰/۰۵ می باشد، بنابراین بین هنجارهای اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد. همچنین سطح معنی داری ۰/۰۰ حاکی از آن است که رابطه بین دو متغیر در سطح بالایی از اطمینان معنادار می باشد.

جدول ۳- ضریب همبستگی پیرسون هنجارهای اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی

متغیر	سطح خطا	سطح معنی داری آزمون	ضریب همبستگی پیرسون	تایید فرضیه
هنجارهای اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی	۰۵/۰	۰۰۰/۰	۲۶۴/۰	H ₁

منبع: مطالعات نویسنده، ۱۴۰۰.

با توجه به جدول (۴) و مدل برازش داده شده و سطح معنی داری به دست آمده از رگرسیون، چون این سطح معنی داری که برابر ۰/۰۰ بوده و از ۰/۰۵ کوچکتر می باشد بنابراین بین هنجارهای اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد همچنین مقدار آماره دوربین واتسون فرض نرمال بودن خطاهای حاصل از برازش را تایید می کند چون مقدار این آماره برابر ۲/۰۳ بوده و این مقدار در فاصله ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد.

جدول ۴- ضریب رگرسیونی هنجارهای اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی

متغیر مستقل	مقدار B	خطای استاندارد	بتا	مقدار t	سطح معنی داری
هنجارهای اجتماعی	۰/۲۳۷	۰/۰۴۵	۰/۲۶۲	۵/۲۷۵	۰/۰۰۰
مقدار ثابت	۲/۳۲۴	۰/۱۶۳	-	۱۴/۲۷۱	۰/۰۰۰

منبع: مطالعات نویسنده، ۱۴۰۰.

آزمون فرضیه سوم: به نظر می رسد بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد.

با توجه به خروجی آزمون ضریب همبستگی از نرم افزار SPSS که در جدول (۵) خلاصه شده است، چنین نتیجه می شود که چون سطح معنی داری آزمون کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد، بنابراین بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد.

جدول ۵- ضریب همبستگی پیرسون اعتماد اجتماعی و رفتارهای زیست محیطی

متغیر	سطح خطا	سطح معنی داری آزمون	ضریب همبستگی پیرسون	تایید فرضیه
اعتماد اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی	۰۵/۰	۰۰۰/۰	۲۵۳/۰	H ₁

منبع: مطالعات نویسنده، ۱۴۰۰

با توجه به جدول (۶) و مدل برازش داده شده و سطح معنی داری به دست آمده از رگرسیون، چون این سطح معنی داری که برابر ۰/۰۰ بوده و از ۰/۰۵ کوچک تر می باشد بنابراین بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد همچنین مقدار آماره دوربین واتسون فرض نرمال بودن خطاهای حاصل از برازش را تایید می کند چون مقدار این آماره برابر ۱/۹۹ بوده و این مقدار در فاصله ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد.

جدول ۶- ضریب رگرسیونی اعتماد اجتماعی و رفتارهای زیست محیطی

متغیر مستقل	مقدار B	خطای استاندارد	بتا	مقدار t	سطح معنی داری
اعتماد اجتماعی	-/253	./050	./253	5/097	0/000
مقدار ثابت	2/460	./142	-	17/322	./۰۰۰

منبع: مطالعات نویسنده، ۱۴۰۰.

جدول ۷- شاخص های برازش مدل مفهومی (رفتارهای اجتماعی زیست محیطی)

نام شاخص	حد مجاز	مقدار بدست آمده
$\frac{\chi^2}{df}$ (کای دو بر درجه ی آزادی)	کمتر از ۳	۰/۰۰۰
GFI (نیکویی برازش)	بالاتر از ۰/۹	۱
RMSEA (ریشه میانگین مربعات خطای برآورد)	کمتر از ۰/۰۸	۰/۰۰۰
CFI (شاخص برازش مقایسه ای - تعدیل یافته)	بالاتر از ۰/۹	۱
AGFI (شاخص برازندگی تعدیل یافته)	بالاتر از ۰/۹	۱
NFI (برازندگی نرم شده)	بالاتر از ۰/۹	۱

منبع: نویسنده، ۱۴۰۰.

فرضیه های اصلی معادلات ساختاری:

آزمون فرضیه v1: به نظر می رسد بین شبکه های مشارکت مدنی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد

- وزن به دست آمده بین شبکه های مشارکت مدنی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر برابر ۰/۱۱ می باشد. این عدد چنین تفسیر می شود که تأثیرات مستقیم دو متغیر بر همدیگر برابر ۱۱ درصد می باشد. سطح معنی داری بین دو متغیر شبکه های مشارکت مدنی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی برابر با ۰/۰۲۷ می باشد. (چون سطح معنی داری بین v1 و v5 کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد). بنابراین بین شبکه های مشارکت مدنی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد

آزمون فرضیه v2: به نظر می رسد بین رفتارهای اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد. وزن به دست آمده بین رفتارهای اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر برابر ۰/۱۱ می باشد. این عدد چنین تفسیر می شود که تأثیرات مستقیم دو متغیر بر همدیگر برابر ۱۱ درصد می باشد. سطح معنی داری بین دو متغیر رفتارهای

اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی برابر با ۰/۰۲۴ می باشد (چون سطح معنی داری بین ۷۲ و ۷۵ کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد). بنابراین بین هنجارهای اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد.

آزمون فرضیه ۳: به نظر می رسد بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد.

- وزن به دست آمده بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر برابر ۰/۱۲ می باشد. این عدد چنین تفسیر می شود که تاثیرات مستقیم دو متغیر بر همدیگر برابر ۱۲ درصد می باشد. سطح معنی داری بین دو متغیر اعتماد اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی برابر با ۰/۰۱۲ می باشد (چون سطح معنی داری بین ۷۳ و ۷۵ کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد). بنابراین بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد.

فرضیه آزمون ۳-۱: به نظر می رسد بین شبکه مشارکت مدنی و اعتماد اجتماعی در شهروندان بوشهر رابطه وجود دارد.

- وزن به دست آمده بین شبکه مشارکت مدنی و اعتماد اجتماعی در شهروندان بوشهر برابر ۰/۲۱ می باشد. این عدد چنین تفسیر می شود که تاثیرات مستقیم دو متغیر بر همدیگر برابر ۰/۲۱ درصد می باشد. همچنین بین شبکه مشارکت مدنی و اعتماد اجتماعی شهروندان بوشهر رابطه وجود ندارد. (چون سطح معنی داری بین ۷۳ و ۷۱ بزرگتر از ۰/۰۵ می باشد).

نتیجه گیری:

با شکل گیری جامعه شناسی محیط زیست، در طول سالیان، اهمیت پژوهش در باب موضوعات زیست محیطی نیز بالا گرفت. جامعه شناسانی که در برهه های مختلف تاریخ به مطالعه مسائل زیست محیطی پرداخته اند، حوزه های متفاوتی را مورد توجه قرار داده اند. به عبارت دیگر این تحقیق در مباحث مربوط به رابطه بین جامعه و محیط زیست جای می گیرد، موضوعی که به واسطه جامعه شناسی محیط زیست به عنوان زیر شاخه ای از جامعه شناسی بررسی می شود. گوکن و همکاران معتقدند که بالا گرفتن تب محیط زیست گرایی در سطح جهانی، فعالیت های زیست محیطی و جنبش های اجتماعی که برگرفته از مسائل و مشکلات روز افزون جهانی هستند، بسیاری از دانشمندان اجتماعی را ملزم به مطالعه نگرش ها و نگرانی های زیست محیطی کرده است. از آنجا که ایران نیز در حال حاضر، در طبقه بندی های جهانی، جزء کشورهای در حال توسعه محسوب می شود، شاید لزوم توجه همه جانبه به محیط زیست و ممانعت از تخریب و آسیب رساندن به آن، در راه دستیابی به افق های توسعه ای، ضروری می نماید. مسئله اصلی این تحقیق، مسئله رفتار های اجتماعی زیست محیطی است. ایران با داشتن ذخایر غنی انرژی و منابع طبیعی، اما همیشه به دلیل عدم بهره مندی آگاهانه از این منابع و سوء برداشت از آنها، با مشکل مواجه بوده است. شاید تغییر رفتار اجتماعی افراد در ارتباط با این موضوع، عمده هدفی بود که این تحقیق در ابتدا بر پایه آن شکل گرفت. به نظر می رسد می توان با تغییر عادت ها، بالا بردن آگاهی ها و سوق دادن افراد به سمت توجه بیشتر به محیط زیست و موضوعات مرتبط با آن، چاره ای برای این موضوع اندیشید. از این رو، مجموعه عواملی که به بر پایه رویکرد های نظری و تحقیقات پیشین به نظر می رسد می توانند سهمی در تبیین رفتار معنادار زیست محیطی افراد داشته باشند، در مدل تحلیلی گنجانده شدند و شاخص های آنها مورد توجه قرار گرفتند. پرسش نامه ای مشتمل بر متغیرهای دموگرافیک، رفتارهای اجتماعی زیست محیطی، شبکه های مشارکت مدنی، هنجارهای اجتماعی و اعتماد اجتماعی در دسترس افراد نمونه قرار گرفت. نتایج به دست آمده از محاسبات آماری نشان می دهد که با توجه مدل برازش داده شده و ضریب همبستگی پیرسون و سطح معنی داری به دست آمده از رگرسیون، چون سطح معنی داری در هر سه متغیر شبکه های مشارکت مدنی، هنجارهای اجتماعی و اعتماد اجتماعی برابر ۰/۰۰ بوده و از ۰/۰۵ کوچکتر می باشد، همچنین سطح معنی داری بدست آمده از معادلات ساختاری با کمک نرم افزار آموس به ترتیب ۰/۰۲۷، ۰/۰۲۴، ۰/۰۱۲ و ۰/۰۵ کوچکتر می باشد، بنابراین بین هر سه فرضیه و رفتارهای اجتماعی زیست محیطی رابطه وجود دارد و یابۀ عبارتی دیگر هر سه فرضیه ما در این پژوهش تأیید می شوند.

Reference:

1. Ismaili, Farzaneh (2008). Survey of environmental attitude of third grade high school students in Tehran. Thesis
2. Ezkia Mostafa and Ghaffari Gholamreza (2004), "Rural Development with Emphasis on Rural Society of Iran", Tehran, Ney Publishing.
3. Ezkia, Mostafa and Firoozabadi, Seyed Ahmad. (2008) "Study of social capital in various land exploitation systems and factors affecting the conversion of peasant exploitation into cooperatives", Social Welfare Research Quarterly, No. 33, 98-76.
4. Putnam, Robert (2001) "Democracy and Civic Traditions", translated by Mohammad Taghi Lefrooz, Tehran, Salam Newspaper Publications.

5. Tavassoli, Gholamabbas and Mousavi, Marzieh (2005) "The concept of capital in classical and modern theories: with emphasis on social capital theories", Letter of Social Sciences, No. 26.
6. Jafar Salehi, Sahar (2009) "Study of tourist behavior pattern in the destination environment (comparison of environmental behavior of recreational tourists and cultural tourists in Iran) Case study: Cities of Isfahan and Chalous", Master Thesis in Sociology , Under the guidance of Dr. Mohammad Fazeli and Dr. Ahmad Rezaei, University of Mazandaran.
7. Khoshfar Gholamreza (2008) "The Impact of Social Capital on Political Participation in the Case Study of Golestan Province", PhD Thesis, Allameh Tabatabai University, Faculty of Social Sciences, under the supervision of Dr. Mohammad Hosseinpanahi.
8. Sharipour, Mahmoud. (2009). "Study of the relationship between social capital and sports participation (a case study of 15-29 year old citizens of Babylon)", Harakat Magazine. No. 37. 153-131.
9. Shobiri, Mohammad, Najibeh Shahhosseini and Hoda Taei (2010), "Improving the quality of environmental education in primary school in Iran based on a comparative-analytical study of primary school in England and Germany", Conference on Environmental Engineering, University of Tehran
10. Field, John. (2009) "Social Capital", translated by Gholamreza Ghaffari and Hossein Ramezani Tehran, Kavir Publications, second edition.
11. Fukuyama, Francis (2000), "The End of Order (Study of Social Capital and its Preservation)", translated by Gholamabbas Tavassoli, Tehran: Iranian Society, first edition.
12. Nateghpour, Mohammad Javad and Firoozabadi, Seyed Ahmad (1384). "Formation of social capital and meta-analysis of factors affecting it", Letter of Social Sciences, No. 28, 190-160.
13. Coleman, James (1998), "Foundations of Social Theory", translated by Manouchehr Sabouri, Ney Publishing, Tehran
14. Budak , D(2005). Behavior &Attitude of Student Toward Environmental Issues at Faculty of Agricultural , Turkey ,Jurnal of Applied Sciences. pp1224-1227.
15. Quimbita & Pavel.(2005). Assessing On Environmental Attitude Development Model: Factor Influencing the Environmental Attitude of College Student.
16. Kollmuss,A., Agyeman.J.(2002).Mind the Gap: Why People Act Environmentaly and What are the Barriers to Pro-environmental Behavior? Journal of Environmental Education Research, Vol.8. No.3.pp450-471.
17. Pettus, A.M, Giles, M.B.(1987).Personality Characteristics and Environmental Attitueds. Journal of Population and Environmental, Vol.9.No.3
18. Barr, S. (2007). Factors Influencing Environment Attitudes and Behaviors: A U.K.Case Study of Household Waste Management.Journal of Environment and Behavior.Vol.39.No.4.pp 435-473.
19. Grafton, R. Quentin and Knowles, Stephen, (2003)." Social capital and national environmental performance", Australian National University, Economics and Environment Network Working Paper, EEN0206, <http://een.anu.edu.au/>.
20. Dunlap, R.E.,& Cotton, W.R.(197۸)Environmental Socioligy. Annual Review of Socioligy, 5, pp.243-273.
21. Divise, A. (2001) But we knew that already! A stady into the relationship between social capital and volunteering, Conference paper, Sheffield.
22. Blunden, A. (2003), "On Social Capital", <http://home.mira.net/andy/works/ social-capital.html>. [6 dec 2003].
23. Fiallo, E.A., and Jacobson, S.K. (1994). "Local communities and protected areas: Attitudes of rural residents towards conservation and Machailla National Park, Ecuador". Environmental Conservation. 22 (3), 241-249.
24. Putnam, R. (1995)." Bowling alone: America's declining Social Capital", Journal of Democracy 6(10): 65-78.
25. Putnam. R. (2000), Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community New York, Simon & Schuster.
26. Zekavat, S.M. (1977). "The state of the environment in Iran". Journal of Developing Societies. 13(1), 49-72.

27. Woolcock, Michael. (1998) "Social Capital and economic development: Toward a theoretical synthesis and policy framework", *Theory and Society*. Vol. 27, pp.151-208.
28. Hungeford, H and Volk, T. (1990), "Changing Learner Behaviour Through Environmental Education", *Journal Environment Education*, 2, 42-47.
29. Fukuyama, F. (1998). *Trust, The Social Virtues and the Creation of Prosperity*, London, Hamish Hamilton.
30. Healy, T. (2003). "Social capital: Challenge for its Measurment at International Level" Workshop: social Capital and Economic Development. www.gigapedia.com
31. Salehi, S. (2010), *People and the Environment: A Study of Environmental Attitudes and Behavior in Iran*, Lambert Academic Publishing.